

چکیده مقاله

مقدمه:

امروزه تردیدی وجود ندارد که لازمه زیستن پایدار انسان، همزیستی با طبیعت است و هر جا و هر زمان این همزیستی در معرض مخاطره و آسیب قرار گیرد زندگی انسانها نیز به اشکال مختلف و نابسامانی های گوناگون روبرو می گردد.

رشد و توسعه روز افزون شهرنشینی با گسترش کالبدی شهرها رابطه مستقیم دارد. توسعه فیزیکی شهرها و دوری از طبیعت قطع رابطه انسان را با محیط زیست طبیعی موجب می شود. در سالهای اخیر شیوه زندگی نوع تفریحات و نیازهای اجتماعی مردم تغییر قابل توجهی کرده است. در این میان پارکهای شهری نیز که بخشی از سیمای شهر را تشکیل می دهد به اشکال و وضعیت های مختلفی نمود یافته است از آنجا که پارک ها حلقه بارز واسط بین انسان و طبیعت می تواند قلمداد گردد. می توان این اماکن را بعنوان یکی از پدیده های واقعی و از نخستین مسائلی دانست که ساکنین شهرها به نوعی همواره با آن در تماس بوده و خواهند بود.

رعایت ضوابط بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی در طراحی، توسعه و نگهداری پارکها امری اجتناب ناپذیر است. با توجه به اینکه جمعیت زیادی از افراد جامعه با وضعیت های متفاوت فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی به این اماکن مراجعه و تردد می نمایند و همچنین بدلیل امکان انتقال و انتشار بیمار بها در این اماکن و مسائل ایمنی آن، انجام این طرح لازم و ضروری به نظر می رسد. بر این اساس این تحقیق به ارزیابی وضعیت پارکهای شهر گناباد از لحاظ استاندارد و بررسی دیدگاه های مردم با ارائه راهکار می پردازد.

مواد و روش ها:

طرح مذکور برای بررسی پارامترهای مورد نظر در پارکهای شهر گناباد انجام گرفت. پارامترها بعد از بررسی با استانداردهای جهانی و ایران انطباق داده و بررسی گردید.

ابزار مورد نیاز برای بررسی پارامترها جهت انطباق با استاندارد ها چک لیست بود. چک لیست مورد استفاده طبق فرمت های استاندارد طوری طراحی و تنظیم گردید که کلیه آیتم های ضروری و مورد نیاز پارک جهت بررسی را پوشش دهد.

بر کردن چک لیست به این صورت انجام می گرفت که مجریان طرح در یک روز مشخص از پیش تعیین شده (که این روز هم طبق مطالعات و بررسی های لازم تعیین می شد) به پارک مورد نظر مراجعه کرده و موارد مورد بررسی را بدقت با ابزارهای لازم مثل متر بررسی کرده و در چک لیست در محل مورد نظر یادداشت می کردند. این کار برای کلیه پارکهای مورد بررسی انجام و در نهایت با استانداردها مقایسه می شدند.

یافته ها:

در این مطالعه تمام پارکهای موجود در شهرستان گناباد (تعداد ۸ پارک) مورد مطالعه قرار گرفت. طبق بررسی های صورت گرفته بصورت چک لیست، میانگین استاندارد در وسایل و تجهیزات موجود در کلیه پارکهای مورد بررسی شهر گناباد ۴۳/۸۷ درصد بود که بیشترین میزان استاندارد مربوط به پارک قوری با ۶۷ درصد و کمترین استاندارد مربوط به پارک نوقاب با ۱۰ درصد بود. میزان استاندارد در پارکهای باغ ملی ۶۰ درصد، شهر ۵۶ درصد، بسیج ۵۲ درصد، رسالت ۴۰ درصد، حافظ ۳۸ درصد و شیرین ۲۸ درصد بود. همچنین با نظرخواهی که از مردم بوسیله پرسشنامه صورت گرفت ۷۰ درصد از مردم، پارک شهر را بهترین پارک گناباد از لحاظ تفریحی و ۱۱ درصد از مردم پارک باغ ملی را بهترین پارک از لحاظ امکانات بازی بیان کردند. ۹۵ درصد از مردم بیشترین مشکلات پارکهای شهر گناباد را کمبود امکانات و فضای سبز در پارکها بیان کردند، طبق بررسی های صورت گرفته در رابطه با وقوع حادثه در پارکها، بیشترین میزان حوادث در پارکهای حافظ و نوقاب با ۸۰ درصد و کمترین میزان حوادث در پارک قوری با ۳۳ درصد بیان شد.

بحث و نتیجه گیری:

نتایج حاصل از بررسی وضعیت بهداشت، ایمنی و زیست محیطی پارک های تحت مطالعه شهر گناباد نشان می دهد که به طور کلی وضعیت شاخص های ایمنی پارک های تحت مطالعه متوسط و وضعیت شاخص های بهداشتی و علائم هشدار دهنده مربوط به آن در حالت ضعیف قرار دارد. ضعف در موارد ایمنی و بهداشتی در این اماکن ممکن است موجب و بروز مشکلات زیادی برای مردم شود. از جمله حوادث و صدمات جسمی بویژه در کودکان و بروز بیماریهای حاصل از نبود بهداشت کافی در محیط پارک که این خود تعداد مراجعه کنندگان به اماکن تفریحی را کاهش می دهد. از دلایل عمده از بروز این مشکلات می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

• آگاهی کم مسئولان و کارکنان پارک ها از عوامل موثر در وضعیت بهداشت و استاندارد پارک ها و چگونگی مدیریت بهینه آن

- نبود قوانین و استانداردهای کافی، متناسب با موضوع مدیریت بهداشت و استاندارد پارک ها و بی توجهی نسبت به بازنگری و اصلاح قوانین و ضوابط موجود بر اساس دستاوردهای ملی و بین المللی
- عدم تخصیص بودجه کافی جهت دستیابی به اهداف مدیریت بهداشت و استاندارد وسایل و تجهیزات پارک ها
- کلید واژه: پارکهای شهری استاندارد؛ دیدگاه مردم؛ بهداشت؛ زیبایی شناختی